

**Монастирська Юлія Юріївна**

*магістр;*

**Науковий керівник: Кармазіна Наталія Вячеславівна**

*доктор економічних наук, доцент,  
доцент кафедри фінансів та обліку,*

*Таврійський національний університет  
імені В. І. Вернадського*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-253-4-23>

## **ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ**

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи і розкриття її у фінансовій звітності регламентуються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». Біологічний актив та/або сільськогосподарська продукція визнаються активом, якщо підприємство контролює їх в результаті минулих подій, існує імовірність отримання підприємством у майбутньому економічних вигод, пов'язаних з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена [4].

Проте, залишаються невирішеними питання удосконалення організації та методики ефективної системи обліку і аудиту біологічних активів сільськогосподарського підприємства в умовах обмеженості ресурсів [3]. Значно поліпшити організацію обліку біологічних активів можна, удосконалюючи процес документування.

Сільськогосподарське підприємство характеризується різноманітними господарськими процесами з руху запасів, а саме їх надходженням, зберіганням, використанням та переміщенням. Кожен із перерахованих процесів повинен бути задокументований, а отже, знайти своє відображення в первинних облікових документах. Тому саме вибір форм первинних документів з руху біологічних активів є важливим елементом організації обліку. У бухгалтерському обліку документ є початком та основою його

ведення [1, с. 184]. Операції з обліку сільськогосподарської продукції тваринництва є найбільш трудомісткими та займають найбільшу питому вагу в обліковій інформації. Також необхідно пам'ятати про сезонність робіт та оперативність, адже польові роботи залежать від кліматичних умов.

Для складання первинного документу скористаємося моделлю формування обліково-інформаційного забезпечення за реквізитним складом залежно від мети документування (рис. 1) [4]. Запропонована класифікаційна модель дозволяє підвищити якість первинної облікової інформації та відокремити інформаційні ресурси щодо складу біологічних активів. Дана модель складається з умовно-змінних обов'язкових (блок 1), умовно-постійних обов'язкових (блок 2), умовно-постійних додаткових (блок 3), умовно-змінних додаткових реквізитів (блок 4). Але залежно від мети документування та потреб управління набір реквізитів підприємство має право формувати самостійно.

Документальне оформлення надходження, наявності і витрачання продукції тваринництва та рослинництва є досить відповідальним процесом, який повинен забезпечити необхідну інформацію як для обліку, так і для контролю та оперативного управління рухом біологічних активів. При формуванні оптимального документу необхідно пам'ятати, що блок 1 «умовно-постійні обов'язкові реквізити» повинен обов'язково бути включений до складу, адже саме цей набір реквізитів підтверджує факт здійснення господарської операції. Також буде використано блок 4 «умовно-змінні додаткові реквізити», які рекомендовані Міністерством статистики України та іншими галузевими міністерствами [3].

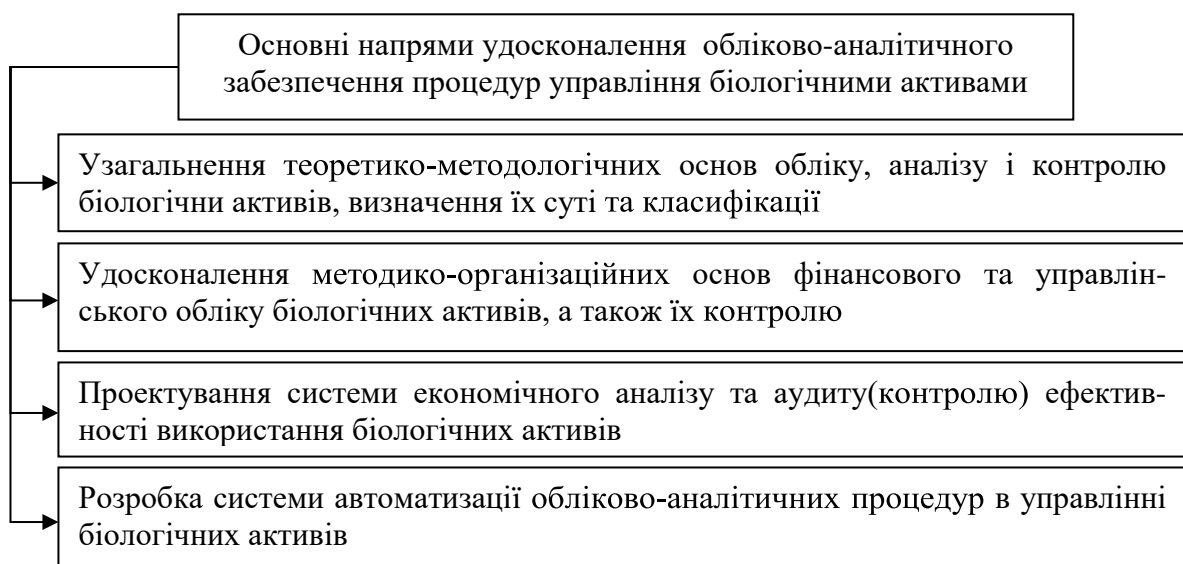
Біологічні активи в порівнянні з іншими активами підприємства є частиною живої природи, а тому вимагають особливих підходів до проведення аналізу та організації їх обліку. Класифікація біологічних активів повинна здійснюватись за класифікаційними ознаками, які б враховували природні характеристики активів та особливості сучасного ринкового середовища.

Повноцінність і достовірність інформації, яка формується в системі бухгалтерського обліку, базується на документальному

підтвердженні здійснення господарської операції. На основі первинних документів у бухгалтерському обліку фіксується і накопичується різнобічна інформація про стан та рух біологічних активів, необхідна для здійснення безперервного контролю, підготовки та прийняття рішень на всіх ділянках і рівнях управління.

Аналіз інформації, узагальненої на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності не дає повної уяви про якісні та кількісні характеристики біологічних активів та їх зміну. Тому необхідно створити таку обліково-аналітичну інформаційну систему, в якій інформація буде оперативно формуватись і аналізуватись керівниками виробничих підрозділів [1].

Враховуючи те, що формування первинних документів є початковою стадією бухгалтерського обліку та основою подальших записів в облікових реєстрах, особливої уваги потребує правильна організація та подальше вдосконалення первинного обліку біологічних активів на сільськогосподарських підприємствах. Для вирішення зазначених проблемних аспектів пропонуємо основні напрями удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління результативних облікових процедур на засадах використання базових детермінант виробництва поточних біологічних активів (рис. 1).



**Рис. 1. Напрями удосконалення обліково-аналітичного забезпечення результативних процедур управління біологічних активів (авторські пропозиції)**

Таким чином, реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку біологічних активів призведе до значного підвищення результативності фінансово-економічної діяльності підприємств, а визначення основних напрямів посилення інформаційної та контрольної функцій обліку в управлінні біологічними активами дасть змогу здійснювати якісний поточний контроль за їх використанням та матиме вплив на поступове зростання прибутку сільськогосподарського підприємства.

### **Список використаної літератури:**

1. Садовська І. Б. Організація обліку: [навч. посіб.] [та ін.]; за ред. Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2016. 563 с
2. Положення про документальне забезпечення біологічних активів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України № 88 від 24.05.95 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерській фінансовий облік: [підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» ВНЗ] / під заг. ред. Ф. Ф. Бутиця; 8-е вид., доп. і перероб. Житомир Рута, 2014. 912 с.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» від 20.10.1999 р. № 246. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.